Наше Слово

УКРАЇНСЬКИЙ ТИЖНЕВИК
TYGODNIK UKRAIŃSKI
UKRAINIAN WEEKLY

Рік LXXI № 27 (3594) Варшава, 5 липня 2026 року, Ціна / Cena 7 zł (vat = 8%) INDEKS 366609 ISSN 0027-8254 Інтернет-версія газети nasze-slowo.pl

У Кошаліні вже 51-й раз організовано свято дитячої творчості. с. 8

Відзнаки для українських діячів. с. 3

Великий Вроцлавський пікнік 2026. с. 10

Фото Анни Вінницької

ISSN 027-8254
9 770027 825269 27

eprasa.pl 9d79d51659

Jako Związek Ukraińców w Polsce i Fundacja Dom Ukraiński w Przemyślu jesteśmy sygnatariuszami wspólnego oświadczenia zainicjowanego przez Helsińską Fundację Praw Człowieka

WSPÓLNE OŚWIADCZENIE POLSKICH I UKRAIŃSKICH ORGANIZACJI, DZIAŁACZY I DZIAŁACZEK SPOŁECZNYCH

Współpraca polskiego i ukraińskiego społeczeństwa obywatelskiego rozwija się nieprzerwanie od wielu już dekad. Zapewniamy Was, że nie przerwą jej ani nie osłabią ostatnie wydarzenia polityczne.

Nasza przyjaźń trwa i jedynie krzepnie w obliczu rosyjskiej agresji i dzięki heroicznej walce narodu ukraińskiego „za wolność waszą i naszą". Wspólnie działaliśmy, działamy i będziemy nadal działać na rzecz niepodległych, bezpiecznych, demokratycznych i zaprzyjaźnionych Ukrainy i Polski, w których szanowane są prawa i wolności człowieka.

СПІЛЬНА ЗАЯВА ПОЛЬСЬКИХ ТА УКРАЇНСЬКИХ ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ТА АКТИВІСТІВ

Співпраця між польським та українським громадянським суспільством стабільно розвивається вже багато десятиліть. Ми впевнені, що останні політичні події не перервуть і не ослаблять цю співпрацю. Наша дружба триває й лише міцнішає перед обличчям російської агресії та завдяки героїчній боротьбі українського народу «за вашу і нашу свободу». Разом ми працювали, працюємо і надалі працюватимемо заради незалежних, безпечних, демократичних та дружніх України і Польщі, у яких поважаються права і свободи людини.

JOINT STATEMENT BY POLISH AND UKRAINIAN CIVIL SOCIETY ORGANIZATIONS AND ACTIVISTS

Cooperation between Polish and Ukrainian civil society has been growing steadily for many decades now. We assure you that recent political events will neither interrupt nor weaken this cooperation.

Our friendship endures and only grows stronger in the face of Russian aggression and thanks to the heroic struggle of the Ukrainian people, „for your freedom and ours". Together, we have worked, we are working, and we will continue to work for an independent, secure, democratic, and befriended Ukraine and Poland, where human rights and freedoms are respected.

Helsińska Fundacja Praw Człowieka, Центр громадянських свобод – Centrum Wolności Obywatelskich, Олександра Матвійчук – Oleksandra Matviichuk, Folkowisko Ukraina, Forum SAN, Fundacja dla Polski/Fundusz Obywatelski im. Ludwiki i Henryka Wujców, Fundacja Folkowisko, Fundacja Q, Fundacja Stocznia, Fundacja Ukraiński DIM – Dom Integracji Międzynarodowej w Rzeszowie, Polskie Forum Migracyjne, Fundacja Ukraiński Dom, Fundacja im. Stefana Batorego, Komitet Obrony Demokracji, Organizacja pozarządowa "Ukraińsko-Polski Związek Paderewskiego", Podkarpackie Stowarzyszenie dla Aktywnych Rodzin, Sieć Obywatelska Watchdog Polska, Stowarzyszenie Animacji Kultury Pogranicza „Folkowisko", Stowarzyszenie Interwencji Prawnej, Fundacja Ukraina, Fundacja Stand With Ukraine, Związek Ukraińców w Polsce, Fundacja Dom Ukraiński w Przemyślu, Płast – Ukraińska Organizacja Skautowa w Polsce, Fundacja Centrum Współpracy Międzynarodowej Germanitas, Obywatele RP, Stowarzyszenie Homo Faber, Instytut Spraw Publicznych, Fundacja Inicjatyw Społeczno-Ekonomicznych, Fundacja Nowe Horyzonty, Fundacja Jaw Dikh, Fundacja To Proste, Благодійний фонд «Єдність та сила» – Fundacja "Jedność i Siła" z Charkowa, Fundacja Widzialne, Fundacja Wolności, Inicjatywa "Nasz Rzecznik", Stowarzyszenie wspierające Inicjatywę "Nasz Rzecznik", Fundacja "OPORA in Poland", Euromajdan-Warszawa, Civil Network OPORA, Ogólnopolska Federacja Organizacji Pozarządowych, Fundacja Wymiany Kulturowej toTUtoTAM, Fundacja Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego, Stowarzyszenie MOST, Fundacja Polskie Centrum Pomocy Międzynarodowej, Klub Inteligencji Katolickiej, Fundacja Edukacja dla Demokracji, Fundacja Lapigua, Fundacja Feminoteka, International Center for Ukrainian Victory, ANTS NETWORK, Międzynarodowy Instytut Społeczeństwa Obywatelskiego, Kampania Przeciw Homofobii, Akcja Demokracja, Wojciech Kinasiewicz, Ewa Kulik-Bielińska, Hanna Machińska, Elwira Niewiera, Danuta Przywara, Marta Krzynówek, Żenia Klimakin, Rymma Ziubina, Alim Aliev, Artur Bagliuk, Agency for recovery and development (Ukraine), Stowarzyszenie ALL4UA, Fundacja All for Ukraine, Fundacja UHP, Fundacja Siła Jedności, ГО „Communication Media Center", Українська спілка єврейських студентів та молодих професіоналів (УСЄС) / Ukrainian Union of Jewish Students (UUJS), Fundacja Solidarność Bez Granic, Stowarzyszenie INTERKULTURALNI PL, ГО «Рівненський центр „Соціальне партнерство"» / Równieńskie Centrum Socjalne Partnerstwo, ГО «Енергійна Країна» / NGO, „Energy Country", ГО «Центр Розвитку Вуличних Культур» (NGO Street Cultures Development Center), International Center of Dialogue, Innovations and Future (DIP Centre), NGO, Poland, Warsaw; Громадська ініціатива «Голка» (Civic Initiative „Holka"), ГО Грін Гроус Коммс (Green Growth Comms, media NGO), Громадська спілка «Центр розвитку інновацій» (Public Union 'Center for Innovations Development'), ГО Нуль відходів Львів (Zero Waste Lviv, NGO), ГО «Штаб-квартира майбутнього», Ukrainian Education Platform, Медійна ініціатива за права людини – The Media Initiative for Human Rights, МБО Інформаційний центр «Зелене досьє», Незалежна медіа-профспілка України (Niezależny Związek Zawodowy Mediów Ukrainy), Fundacja Pro Futuro (Ukraiński Hub Edukacyjny w Polsce), Razom We Stand, Natalia Mazharova, Chair of the Board of the NGO „Vyshyvankovyi festival", Recovery Window NGO (медіамережа «Вікно Відновлення»), Local Economic Development Agency of Yavoriv district, Save Dnipro NGO, Lukachko Serhiy Chairman of the Board Social platform «My city»

eprasa.pl 9d79d51659

Анна ВІННИЦЬКА
Фото з фейсбук-сторінки о. Роберта Роси та Павла Лози

Відзнаки для українських діячів

Парох греко-католицької парафії отець Роберт Роса та колишній голова Щецінського відділу Іван Сирник нагороджені медалями за внесок у спільну політику безпеки та оборони Європейського Союзу. Водночас Петро Тима – колишній голова ОУП, Стефанія Лайкош – довголітня членкиня Головної управи та Головної ради ОУП, а також посмертно Мирон Сич – колишній депутат польського Сейму, засновник українського ліцею в Ґурові-Ілавецькому – вшановані медалями Святого Володимира від Світового конгресу українців (СКУ). Це чергові представники нашої громади, роботу яких помічено та оцінено поза межами Польщі.

Медаль «EUMAM Ukraine» (Місія Європейського Союзу з військової допомоги Україні) – це нагорода за внесок у спільну політику безпеки та оборони, яку вручають військовому та цивільному персоналу, залученому до навчання українських військових. Відзнака символізує солідарність і підтримку ЄС у питаннях оборони. Як читаємо у повідомленні на фейсбук-сторінці отця Роберта Роси, «разом з Іваном Сирником мали честь отримати особливі вирізнення – медалі Європейського Союзу за допомогу, за працю, а в мене – за служіння у місії, до котрої як капелан я чомусь не отримав офіційного призначення...»

Отець Роберт Роса та Іван Сирник від самого початку війни, тобто 2014 року, допомагають огорнутій війною Україні, організовуючи збірки грошей та речову допомогу – особливо на початках російської агресії це була найбільш професійно організована підтримка. «Разом з Парафією Покрови Пресвятої Богородиці УГКЦ у Щеціні ми щойно завершили чергову акцію – передали вже 59-й автомобіль для захисників України. Це для нас дуже важливий момент і доказ того, як багато можна досягти разом. Цей успіх був би неможливий без вас – ваших відкритих сердець, залученості та довіри. Ви підтримуєте нас з різних куточків світу: України, Канади, США, Польщі, Фінляндії, Німеччини та Данії. Віримо, що завдяки такій солідарності добро переможе, а війна незабаром закінчиться», – написав тим часом на своїй фейсбук-сторінці Іван Сирник.

Медаль Святого Володимира є найвищою відзнакою СКУ, якою організація вшановує осіб, які зробили винятковий внесок у розбудову українського життя закордоном та розвиток України. За рішенням Ради директорів СКУ медаль отримали 22 особи з різних куточків світу, серед них – три діячі з Польщі. Урочисте вручення найвищих відзнак організації відбулося у рамах Саміту світового українства 2026, який відбувся у Швейцарії під егідою конгресу. ●

Іван Сирник

Отець Роберт Роса

eprasa.pl 9d79d51659

Відзначення 100-річчя від дня народження поета Остапа Лапського

У цьому році українське середовище відзначатиме 100-річчя від дня народження українського поета Остапа Лапського (1926-2012), який жив та творчо працював у Варшаві. 7 липня, саме у сторічний ювілей українського поета, у Варшаві заплановано кілька заходів. На початок об 11:00 відбудеться церемонія покладання вінків до могили митця, що розташована на Православному кладовищі у варшавському районі Воля (на вул. Вольській). У другій половині дня, о 17:00, у церкві отців василіян на вул. Медовій за Остапом Лапським буде відслужено панахиду.

Опісля у підвалі храму пройде основна частина відзначень – Вечір пам'яті Остапа Лапського. Під час заходу доповідь про варшавського митця представить український поет з Холмщини Тадей Карабович. Також своїми спогадами поділяться інші учасники події, які знали письменника.

Окрім цього, заплановано прослухати диск із записом Остапа Лапського, у якому він читає свої вірші. У записі є теж розмова поета з Марією Мандрик-Філь, вчителькою-пенсіонеркою української мови зі школи у Білому Борі, де йдеться, зокрема, про білобірський ліцей.

– Сам захід – дуже величавий. 100-річчя Остапа Лапського – це вартує вшанування, – запрошує на подію її головний організатор Тадей Карабович.

Остап Лапський – український поет, літературознавець, перекладач, лауреат Національної премії України імені Тараса Шевченка за 2007 рік. Він на сьогодні єдиний представник української громади з Польщі, якого відзначено цією українською державною нагородою. Був викладачем Варшавського університету та літературним редактором Польського радіо. Багато років співпрацював з тижневиком «Наше слово».

На Gremi Борщ Fest – до Кракова

5 липня у Кракові відбудеться культурно-благодійна подія Gremi Борщ Fest.

«Захід об'єднає українську музику, культуру, гастрономію і благодійну місію – підтримку Збройних сил України», – запрошують організатори Gremi Foundation.

У програмі – виступи українських артистів, зокрема «MANTU», «IZZI», «MARI band», «BOTASHE» та хедлайнера «Mad Heads», а також фудкорти з українською і польською кухнею, сімейні зони й благодійні активності. Фестиваль відбувається під патронатом Генерального консульства України в Кракові.

Gremi Борщ Fest проходитиме з 12:00 до 19:00 за адресою: Łąka na Wesołej.

Білостоцький університет відкрив Центр досліджень нацменшин

Керівництво Білостоцького університету 22 червня відкрило Центр досліджень національних та етнічних меншин – першу таку установу в Польщі. Центр має на меті не лише сприяти розвитку наукових досліджень, але теж популяризувати толерантність та заохочувати до співробітництва різні суспільні групи.

«Ця ініціатива, яка була успішно реалізована завдяки нашій співпраці, має першорядне значення, особливо в той час, коли шкідливі стереотипи та спроби підірвати місце національних й етнічних меншин у Польщі продовжують з'являтися в публічних дебатах. Ретельні знання, наукові дослідження та популяризація їхніх результатів – найкраща відповідь на упередження та дезінформацію», – пише професор Анджей Шептицький у своєму профілі на фейсбуці. Як представник Міністерства науки та вищої освіти, він відвідав конференцію з нагоди відкриття центру. У події взяли участь і діячі національних та етнічних меншин.

Центр зараз працює на факультеті педагогічних наук Білостоцького університету, а ідея його створення виникла під час засідання Спільної комісії уряду та національних й етнічних меншин. Дослідники центру запрошують до співпраці університети, органи місцевого самоврядування та лідерів нацменшин.

Фото з фейсбук-сторінки Міністерства науки й вищої освіти

Заява ОУП щодо фейкового профілю на платформі X

У середині червня Об'єднання українців у Польщі опублікувало заяву на своєму вебсайті та фейсбук-сторінці. У ній зазначається, що Об'єднання не має і не веде профілю на платформі X.

Заява пов'язана з тим, що на порталі X працює сторінка, яка нібито представляє ОУП. Насправді ж хтось видає себе за українську організацію та, наприклад, публікує відео з підписами на кшталт «Єдність усіх етнічних земель», що натякає на бажання долучити частину південно-східної Польщі до складу України. Об'єднання ніколи не поширювало такий допис.

Нагадаємо, що раніше у фейсбуці теж хтось видавав себе за Об'єднання українців у Польщі. Зокрема, з'явився фейковий профіль гуртка ОУП у Кракові. Очевидно, що зміст фальшивих дописів був сформульований таким чином, щоб викликати негативні коментарі. Також в мережі розповсюджували дезінформацію та фейкове відео з Мирославом Скіркою, де голова організації нібито порушує тему Волині. Відео було створено шляхом використання технології штучного інтелекту.

Більше новин читайте на сайті: nasze-slowo.pl.
Опрацював на основі повідомлень Павло ЛОЗА

eprasa.pl 9d79d51659

Павло ЛОЗА
Фото – пресматеріали

Другий літературний фестиваль «Місто з рікою» у Перемишлі

Другий рік поспіль Перемишль стає центром міжнародного літературного та культурного діалогу. Чергова едиція літературного фестивалю «Місто з рікою» відбудеться на обох берегах річки Сян з 23 по 26 липня. Це перший фестиваль у Польщі, який передбачає контекст для польсько-українського діалогу.

Цьогорічна едиція проходитиме під метафоричним гаслом «ДЖЕРЕЛА / ТЕЧІЯ / ПРИТОКИ».

– Лозунг цьогорічного фестивалю – це різні способи бачення нашої ідентичності, того, звідки ми є, з якими течіями пливемо, тобто концентрації людей або більших груп, до яких належимо і з якими «плинемо», – пояснює значення цьогорічного слогана фестивалю його директорка Кася Комар-Мацинська. – А «притоки» – це те, що нас «допливає» і якоюсь силою змінює, зміцнює. Або теж є якимсь важким досвідом, катастрофою, травмою чи чимось, що треба подолати та що водночас нас міняє.

Протягом чотириденного літературного свята організатори, запрошені гості та учасники будуть разом шукати відповіді на питання про те, ким ми є, були та чому змінюємося. Вплив землі, тіла та присутності «іншого(их)» на процеси особистої та соціальної трансформації також буде важливим елементом рефлексії.

Директорка фестивалю згадує й про «зміни», які нещодавно відбулися у польсько-українських відносинах. Вона наголошує, що організатори роблять усе можливе, щоб ці «зміни настроїв» не вплинули на подію.

– Теми, про які будемо розмовляти на фестивалі, є настільки широкими, що в різний спосіб звертаються до польсько-українського діалогу. Може, не прямо стосуються історії, проте торкаються дуже важливих елементів наших ідентичностей. Думаю, що ці всі теми є гарним способом протидіяти поляризації, яка зараз дуже сильно посилюється внаслідок політичних рішень, – вважає Кася Комар-Мацинська.

Програма фестивалю охоплює численні зустрічі з провідними письменниками та перекладачами з Польщі, України й Німеччини.

– Минулого року, запрошуючи авторів, нам доводилося пояснювати, що це за фестиваль, бо він був чимось новим. Але зараз є відчуття, що було легше, бо про нас уже чули або отримали позитивні відгуки про подію, – каже Кася Комар-Мацинська.

Цього року серед гостей фестивалю від Польщі будуть Войцех Тохман, Сильвія Хутнік, Томаш Терліковський, Зємовіт Щерек, Марія Попрженцька, Міколай Ґринберґ, Аґата Романюк, Станіслав Лубенський, Ольга Ґіткевич і Томаш Рожицький.

Серед міжнародних гостей – Юрій Андрухович, Таня Малярчук, Маріанна Кіяновська, Володимир Станчишин, Віра Курико, Світлана Ославська, а також Уве Рада та Сельма Скендерович.

– Ми підбирали авторів як відомих, так і тих, хто нещодавно видав нові книжки. Ми включили польських, українських та німецьких письменників, – розповідає директорка фестивалю.

На учасників чекатимуть розмови не лише про літературу, а й політичні процеси, не обов'язково панельні дискусії про історію. Програма фестивалю також передбачає велику кількість супутніх заходів. Будуть перформативні читання, ранкова йога біля ріки Сян, кава з письменницями та письменниками, велосипедна екскурсія Перемишлем, прогулянки містом з розповідями про його історію, дитяча та сімейна зона, фестивальна читальня та простір для діалогу й обміну думками. Усі заходи проходитимуть у різних локаціях, створюючи карту фестивальних сцен у самому серці міста.

Вхід на всі події – безплатний. Повну програму можна знайти за лінком: narodnyjdim.pl/program-festiwalu-miasto-z-rzeka

***

Захід є частиною проєкту «Місто, ріка, дім – Простір літератури в Перемишлі». Співфінансується він Міністерством культури та національної спадщини з Фонду сприяння культурі – державного цільового фонду. Подія фінансується грантом Фонду польсько-німецького співробітництва.

Стратегічним партнером ініціативи є Міжнародний фонд «Відродження» з Києва.

Дитячу програму підтримує конкурс Літературна подорож Гестії (Literacka Podróż Hestii). ●

eprasa.pl 9d79d51659

ПОДІЇ ТИЖНЯ

Підготувала Тетяна ДАНЮЧЕНКО

Ukraine Recovery Conference 2026 в Ґданську

25-26 червня в Ґданську пройшла Конференція з відновлення України (Ukraine Recovery Conference, URC-2026). Вона принесла Україні понад 10 млрд євро нової міжнародної підтримки, запуск кількох великих інвестиційних фондів і сотні домовленостей у сферах енергетики, транспорту, житла, оборонної промисловості та приватного бізнесу. За твердженням польської сторони, сюди прибуло 7500 осіб, значну частину яких складали представники бізнесу.

Президент України Володимир Зеленський офіційно не оголошував про свою участь в конференції, хоча його там очікували. Тим більше, що в цей час в Ґданську проходив саміт країн східного флангу ЄС і НАТО, в якому взяли участь прем'єр-міністр Польщі Дональд Туск та біля десяти голів різних держав, зокрема президенти Литви та Румунії, прем'єр-міністри Фінляндії, Естонії, Латвії, Швеції, а також представники Європейської комісії. А українського представника там, відповідно, не було. Остаточно Володимир Зеленький ухвалив рішення не їхати в Ґданськ, вочевидь, через дипломатичну напругу після скандалу довкола найменування одного з підрозділів ЗСУ на честь УПА, відкликання Каролем Навроцьким ордена Білого Орла та повернення українцями польських державних нагород у відповідь. Тож українську делегацію очолила прем'єрка Юлія Свириденко.

Не брав участі в заході і президент Польщі Кароль Навроцький – представник Канцелярії президента Марцін Пшидач заявив, що його не запросили на подію. Однак конференцію відвідав прем'єр-міністр Польщі Дональд Туск. Відкриваючи URC-2026, він наголосив, що підтримка України не обмежується допомогою під час війни. «Ми разом відбудуємо зруйновані українські міста після війни», – сказав прем'єр. Урядова команда Дональда Туска, на відміну від його політичного опонента Навроцького, налаштована на конструктивну співпрацю з Україною, й історичні суперечки не вплинули негативно на подію.

Важливою новиною на URC-2026 стало оголошення першого траншу макрофінансової допомоги від ЄС. Глава Єврокомісії Урсула фон дер Ляєн повідомила про виділення Україні 3,2 млрд євро з кредиту на 90 млрд євро. Також вона додала, що у найближчі дні ЄС почне переказувати Україні кошти із пакета на 6 млрд євро, що спрямовані на виробництво дронів.

Важливим фінансовим рішенням на URC-2026 стала також угода зі Світовим банком на 3,4 млрд доларів. Як повідомила прем'єрка Юлія Свириденко, умова поєднує кредитне та грантове фінансування і має забезпечити макрофінансову стабільність України та фінансування пріоритетних видатків бюджету.

Під час конференції також офіційно запустили Європейський флагманський фонд реконструкції України (European Flagship Fund), який має мобілізувати до 1 млрд євро приватних інвестицій у стратегічні галузі економіки.

Одним з нових рішень конференції стало створення міжнародного Фонду підтримки транспорту України (Ukraine Transport Support Fund). За словами Свириденко, фонд фінансуватиме відновлення доріг, мостів, залізничної, портової, прикордонної та аеропортової інфраструктури, а також розвиток логістичних маршрутів між Україною та ЄС. Першими до його фінансування долучилися Литва, Швеція, Норвегія та Естонія.

Окремий пакет підтримки Україна погодила з Європейським інвестиційним банком. Віцепрем'єр-міністр з відновлення Олексій Кулеба повідомив про підписання угод на понад 470 млн євро, які підуть на проєкти, що безпосередньо впливають на життя громад. Йдеться про будівництво соціального житла, ремонт доріг і мостів, модернізацію систем водопостачання та водовідведення, розвиток прикордонної інфраструктури й підтримку малого та середнього бізнесу. Крім того, Європейський інвестиційний банк надасть 500 млн євро гарантій, які, за словами Кулеби, допоможуть приблизно 10 тисячам українських підприємців, зокрема ветеранам та компаніям, що постраждали від війни, отримати доступ до фінансування.

Однією з головних тем конференції стали також державно-приватні партнерства. За словами Олексія Кулеби, Україна представила міжнародним партнерам понад 30 інфраструктурних проєктів загальною вартістю близько 5 млрд доларів, із яких частину планують розпочати вже цього року. Йдеться, зокрема, про модернізацію портів, розвиток транспортних коридорів до кордону з ЄС, реконструкцію залізничної інфраструктури та систем водопостачання.

На полях URC-2026 Україна та Литва підписали спільну декларацію про посилення співпраці у сфері енергетичної стійкості. Перший віцепрем'єр-міністр і міністр енергетики Денис Шмигаль повідомив, що Литва виділить 4 млн євро на встановлення сонячних електростанцій та систем накопичення енергії для українських шкіл і лікарень. За його словами, сторони також домовилися продовжити постачання трансформаторів, генераторів та іншого обладнання, необхідного для відновлення енергетичної інфраструктури після російських обстрілів.

Ще одним важливим рішенням став меморандум між українською компанією ДТЕК та американською GE Vernova про будівництво нової парогазової електростанції потужністю 650 МВт.

Крім цього, Велика Британія підтвердила гарантії за кредитом у 210 млн фунтів стерлінгів для компанії Urenco, яка постачатиме ядерне паливо для українських атомних електростанцій протягом наступних двох років.

Ще 90 млн євро на зміцнення української енергосистеми виділить Європейський банк реконструкції та розвитку. Ці кошти мають піти на закупівлю обладнання та формування резервів для швидкого відновлення пошкоджених енергооб'єктів.

Серед результатів, які заслуговують на увагу, стало рішення компанії Google надати 5 млн доларів на розвиток цифрової платформи «Обрій» для українського ринку праці.

Загалом, якщо попередні конференції були насамперед майданчиком для оголошення міжнародної допомоги, то цього року значна частина домовленостей стосувалася довгострокових інвестицій, розвитку приватного сектору та партнерств між українським і міжнародним бізнесом. Прем'єрка Юлія Свириденко заявила про 160 підписаних угод на суму понад 10 млрд євро. Тож конференцію в Ґданську можна вважати успішною, передусім із фінансової та бізнесової точки зору.

Другої могили поляків у Пужниках не знайшли

Під час розкопок у Пужниках не вдалося знайти другої братської могили поляків, вбитих УПА. Зі свідчень очевид-

eprasa.pl 9d79d51659

ців випливало, що в ній можуть перебувати останки 90 жертв.

Як повідомив Український інститут історичної пам'яті, у період із 22 по 25 червня на території колишнього села Пужники на Тернопільщині було проведено новий етап пошукових досліджень із метою пошуку останків мешканців села, які трагічно загинули у лютому 1945 року.

Пошукова експедиція завершила свою роботу. Протягом чотирьох днів експедицією було закладено близько 50 розвідкових траншей, але масового захоронення не виявлено. Були виявлені окремі фрагменти дерев'яної труни, ґудзики, ймовірні фрагменти взуття, що може вказувати на одиночне цивільне поховання у труні, не пов'язане із трагічними подіями лютого 1945 року.

Пошукові дослідження на виконання домовленостей, досягнутих за результатами діяльності Українсько-польської робочої групи з питань національної пам'яті, проводилися товариством з обмеженою відповідальністю «Спеціалізована установа „Волинські старожитності" за участі польських фахівців – співробітників Поморського медичного університету в Щецині, а також представників фундації «Свобода і Демократія» та Інституту національної пам'яті Республіки Польща.

Фахівці комунального підприємства Івано-Франківської обласної ради з питань пошуку та перепоховання жертв воєн, депортацій та репресій тоталітарних режимів «Пам'ять» з ініціативи Українського інституту національної пам'яті забезпечували фаховий нагляд (консультаційну підтримку) під час проведення пошукових досліджень.

УІНП нагадав також, що під час попередніх ексгумаційних робіт, які тривали з 23 квітня до 5 травня 2025 року було знайдено рештки 42 осіб та здійснено забір ДНК, результати якого очікуються від польської сторони.

Міністерка культури та національної спадщини Польщі Марта Цєнковська заявила, що подальший процес пошуків буде продовжено у серпні в іншому місці в Пужниках. «Це важка новина, але вона не змінює нашої мети», – про незнайдену могилу сказала Цєнковська.

Продовження захисту для українців, але не для новоприбулих військовозобов'язаних

26 червня Європейська комісія оприлюднила свою пропозицію щодо продовження Директиви про тимчасовий захист для українців, які рятуються від війни в ЄС, ще на рік – до 4 березня 2028 року. Виняток складатимуть новоприбулі громадяни, яким заборонено виїжджати з України через військові зобов'язання. Однак ця заборона не зачепить тих, хто виїхав з України до того, як зміни до директиви ЄС вступлять у силу.

Пропозиція Єврокомісії, за словами єврокомісара з питань міграції Магнуса Бруннера, «враховує оборонні потреби України, що еволюціонують, та її потреби у відновленні».

«Наша пропозиція передбачає, що тимчасовий захист не повинен надаватися новоприбулим особам, яким не дозволено виїжджати з України через їхні військові зобов'язання згідно з українським законодавством. Це те, про що Україна нас просила, і це те, що ми робимо», – заявив він.

Магнус Бруннер додав, що це питання «широко обговорювалося з нашими українськими партнерами, нашими українськими друзями, а також, звісно, з нашими державами-членами».

Він наголосив, що таке рішення «захистить сім'ї, які побудували життя в Європі та інтегрувалися в приймаючі суспільства, наприклад, знайшовши роботу, роблячи внесок в економіку ЄС, вивчаючи мову, відвідуючи школу, відкриваючи бізнес».

Наступним кроком має стати обговорення та затвердження пропозиції Єврокомісії Радою ЄС.

Україна – Білорусь

Президент Володимир Зеленський 19 червня заявив, що президент Білорусі Александр Лукашенка має демонтувати ретранслятори, які коригують російські дронові атаки по Україні, а якщо ця вимога не буде виконана, то Україна виконає це самостійно. Він додав, що Лукашенку буде достатньо тижня, щоб зробити це. Зеленський також впевнений, що рф зараз буде продовжувати штовхати Лукашенку у війну і той зараз «розуміє, що Україна буде відповідати».

Йдеться про чотири ретранслятори у Гомельській та Брестській областях, за допомогою яких росія атакує важливу залізничну артерію «Коростень-Ковель» та об'єкти у Житомирській, Рівненській та Волинській областях.

Глава російського МЗС Сергій Лавров у відповідь на ультиматум Зеленського заявив, що москва готова забезпечити безпеку Білорусі. «В разі необхідності ми готові вжити весь комплекс заходів, передбачений договором, щоб забезпечити безпеку нашого союзника і, зрозуміло, безпеку Союзної держави», – сказав Лавров.

За кілька днів український президент повідомив, що його вимога виконана. «Дуже багато питань з приводу Білорусі: що відбувається, що з ретрансляторами, чи працюють вони або ні. За наявною інформацією, яку мені доповідав головком, а також розвідка, з 22 червня відповідні ретранслятори припинили свою роботу на території Білорусі. Чи демонтували їх, чи ні, я поки що не знаю. Але ми працюємо над цим, і я дуже уважно слідкую і щоденні доповіді отримую. Факт, що ретранслятори на сьогодні не працюють», – йдеться у заяві Зеленського.

Александр Лукашенка зі свого боку заявив, що зустрічався з представниками Зеленського в Білорусі. «Я їм прямо сказав: „Хлопці, передайте своєму президенту: якщо він думає, що можна ось так з нами розмовляти і ще втягнути нас у війну, то він повинен розуміти, що характер війни миттєво зміниться. Це буде зовсім інша війна"», – сказав Лукашенка.

«Давайте, хлопці, домовлятися. Треба домовлятися по суті. Не треба гарячкувати, не треба кричати, не треба намагатися вдарити по морді по-російськи тощо. Давайте по-людськи. Розуміючи, що таке росія і що таке ми», – додав він.

Лукашенка наголосив, що Білорусі не потрібно втягуватися у війну. «І не треба нас підштовхувати до того, щоб втягнути нас у війну. Ми з президентом росії тисячу разів обговорювали цю тему. Ну як тут воювати проти українців, якщо з того боку в основному територіальні війська? Ми що, будемо стріляти в цих механізаторів, доярок і робітників, які не хочуть воювати з білорусами? Ми також не хочемо воювати з українцями», – заявив він.

Треба додати, що 26 червня повідомлялося, що Александр Лукашенка прибув до резиденції російського правителя владіміра путіна на Валдаї, а 29 червня – що поїхав до лідера Китаю Сі Цзіньпіна.

eprasa.pl 9d79d51659

Анна ВІННИЦЬКА
Фото авторки статті

У Кошаліні вже 51-й раз організовано свято дитячої творчості

– Ми з вами сьогодні станемо свідками довгоочікуваного свята – 51-го Фестивалю українських дитячих ансамблів, який несе у світ красу, силу та глибину української культури. Уже більше ніж пів століття Кошалін є місцем зустрічі маленьких артистів з різних куточків Польщі, де живуть українські громади тих, хто через творчість береже рідну мову, танець, традиції та пісню. Цей фестиваль – це не просто сцена, це міст між українськими громадами у Польщі, що об'єднує серця, дарує надію й утверджує нашу ідентичність. Тому ми щиро вдячні кожному, хто докладає зусиль, аби це свято жило, розвивалося й об'єднувало, – відкриваючи фестиваль, говорили ведучі концерту з Початкової школи ім. Тараса Шевченка у Білому Борі Віктор Миц та Олег Перепичка.

У цьому році на кошалінській сцені виступило 270 дітей з 15 осередків вивчення української мови, зокрема Битова, Білого Бору, Ґданська, Колобжеґа, Кошаліна, Лемборка, Старґарда, Тшеб'ятова чи Щеціна. Молоді артисти показали танці, спів і театралізовані вистави. Від початку повномасштабної агресії в Україні головною темою виступів, представлених на фестивалі, є війна, боротьба за свободу, незламність українського народу та надія на перемогу. Такі виступи підтримують, об'єднують, допомагаючи зберігати оптимізм у важкі часи, особливо серед дітей, які прибули до Польщі після початку російського вторгнення у лютому 2022 року.

Традиція, ідентичність, інтеграція – три слова, якими можна охарактеризувати кошалінський фестиваль, котрий вже понад пів століття виконує не лише роль мистецьких показів, а й стає важливим місцем зустрічей та формування національної ідентичності молодого покоління українців у Польщі.

– Я люблю танцювати, мені подобаються наші костюми. Однак найбільше подобається те, що тут атмосфера – немов дома в Україні. Тут можемо вільно розмовляти українською мовою і ніхто нам нічого не скаже. Ми хочемо культивувати українську культуру, а фестиваль у Кошаліні чи Ельблонзі дає змогу показати себе та українську культуру. Це те, що ми хочемо показати іншим, – каже юна артистка з Лемборка. Дівчина до Польщі приїхала після початку повномасштабної війни. Тим часом її товаришка додає:

– Подобається фестивальна атмосфера, виступи на професійній сцені, що глядачі нам аплодують. Тут немовби відбувається очищення душі та почуттів за допомогою мистецтва, своєрідний катарсис.

– На кошалінській сцені можемо показати те, над чим працюємо протягом цілого року, тому любимо приїздити на фестиваль. Нам аплодують, і відчувається, що нас підтримують, – розповідає учениця з Білого Бору.

– Нам подобається все: пісні, танці, костюми, загалом фестиваль, який організовано дуже класно. Тому кожного року виступаємо тут і виступаємо з радістю.

eprasa.pl 9d79d51659

Найголовніше – атмосфера дружби та можливість підтримувати українську культуру. Ми пам'ятаємо, ким є і для чого це робимо, що особливо важливе під час війни, – говорять старші учасниці, що представляли на концерті Кошалін.

Серед гостей події були Пйотр Іват – депутат міської ради Кошаліна, професор Ян Курята – голова Фонду розвитку Середнього Помор'я, Мирослав Скірка – очільник ОУП, Володимир Філь – голова гуртка Об'єднання у Білому Борі, отець митрат Богдан Галушка – парох греко-католицької парафії у Кошаліні, отець Володимир Кінаш – сотрудник цієї ж парафії, Аліція Трач з товариства «Ківаніс», завдяки якому вже 18 років ОУП збирає 1,5 % податку від прибутків, котрий передають на підтримку учнів, що навчаються у початковій школі в Білому Борі, в пунктах навчання української мови, а також організацію кошалінського фестивалю.

– Українська громада на так званих «відзисканих землях» опинилася у результаті жорстокої акції «Вісла» 1947 року – наступного року виповниться 80-річчя з часу її проведення. Примусове виселення торкнулося польських громадян української національності з територій сучасної південно-східної Польщі. Це був черговий розділ трагічної історії польсько-українських відносин. Сьогодні українці з цих земель – люди, які живуть поряд, сусіди, іноді члени змішаних сімей. Вони дбають про свою мову та культуру, про що свідчать дитячі художні колективи. У їхніх виступах відбивається трагічна війна в Україні, їхні страхи та нерозуміння. На щастя, є також радісна усмішка та віра в те, що завтра буде краще. Слова вдячності всім, хто вже 51-й рік поспіль долучається до організації фестивалю. Шкода, що цього року місцеві політики та представники місцевої влади не завітали на фестиваль, за винятком депутата міської ради Кошаліна пана Пйотра Івата. Адже «вони», українська громада, є частиною нас, нашої громади. Чи всі про це пам'ятають? – написав на своїй сторінці у фейсбуці Ян Курята, великий приятель українців.

– На щастя, є люди, які хочуть організовувати фестиваль, є діти та молодь, які хочуть брати у ньому участь, є опікуни, які готують дітей, та є ще благодійники та спонсори цього фестивалю. Бо те, що нині найважче дається, – це саме фінансування, оскільки міністерське та маршалківське дофінансування залишається на рівні, як десять чи п'ятнадцять років тому, тоді як зараз все подорожчало: нічліги, харчування, оренда театру, оплата акустиків. А в цьому році ще, на жаль, уряд міста Кошалін вполовину зменшив виділені кошти, – зазначає Роман Білас, голова Кошалінського відділу ОУП, який разом із місцевим гуртком Об'єднання організовує фестиваль.

Тому важливо, аби, крім учасників, були теж глядачі, яких, на жаль, з року на рік меншає. Важливо, щоб батьки та дідусі з бабусями цікавилися виступами своїх дітей і онуків, адже саме так забезпечується передавання культурних традицій та збереження нашої національної спадщини. ●

eprasa.pl 9d79d51659

Єва ВАПЛЯК
Фото надані організаторами (автор Януш Кшешовський)

Великий Вроцлавський пікнік 2026

Вроцлав – наш спільний дім. Такою була ідея Великого вроцлавського пікніка, який у Свято Вроцлава організував вроцлавський гурток Об'єднання українців у Польщі. Захід відбувся 20 червня і зібрав представників багатьох культур, а цього року до нього долучилися також усі вищі навчальні заклади Вроцлава. Пікнік відбувся вдруге. Це великий організаційний виклик для невеликого вроцлавського гуртка.

Ришард Кесслер, Яцек Сутрик та Ігор Саламон

Барвистий пікнік серед зелені

У Павловіцькому парку на глядачів чекали танці, музика, спів, регіональні страви і костюми та безліч майстер-класів. Фестиваль – це поєднання багатьох культур, традицій та смаків: польських, українських, лемківських, грецьких, караїмських, японських. На сцені виступили караїмський гурт «Долстар», японський «Намі-рен», дитячий «Барвінок» та «Студенти танцюють» з українськими танцями, лемківські гурти «Ре-Карпати», польські діти з вроцлавських шкіл, німецький колектив «Heimatsänger», вокальний ансамбль «Кичери», Kapusta Band, до складу якого входять діти-біженці з різних міст України, які опинилися у Вроцлаві через повномасштабне вторгнення росії в Україну.

Особливі оплески публіки викликали виступи «Гвардії Грифа», зокрема вистава просто неба. Танцювальний і барвистий флешмоб залучив до танцю не лише наймолодших, а й дорослих, а серед танцюристів можна було побачити навіть віце-мера міста.

На бажаючих також чекали численні майстер-класи: плетіння вінків, майстер-класи з гербаріювання, бджільництва, ромських танців та зав'язування тюрбанів. Про спортивну зону подбала військова Академія сухопутних військ, серед атракцій були, зокрема, основи рукопашного бою та військова смуга перешкод, а також шахи на відкритому повітрі. На охочих чекали безкоштовні супи з польової кухні: солянка, український борщ та гороховий суп.

Мер та ректори на сцені

– Вроцлав – найгарніше місто в Польщі, шлях до нього для декого був довгим і важким, а дехто має щастя народитися саме тут, – привітав гостей голова вроцлавського

eprasa.pl 9d79d51659

гуртка ОУП Ігор Саламон, який також подякував за підтримку громадянам України після початку повномасштабної війни.

– Вроцлав – це прекрасне багатокультурне місто, у чому ми сьогодні можемо переконатися, – додав мер Вроцлава Яцек Сутрик.

Гостей також привітав віце-мер Вроцлава Ришард Кесслер, який є частим гостем українських заходів. Він подякував батькам за їхню участь у вихованні дітей, які мають змогу навчатися своїх танців та пісень. Під час відкриття пікніка також були присутні ректори та представники більшості вроцлавських вищих навчальних закладів.

Вроцлавські вищі навчальні заклади запросили на благодійний концерт, у якому взяли участь об'єднані академічні хори та Репрезентативний оркестр сухопутних військ. Концерт «Поліфонія культур» – це зустріч різних музичних жанрів та символ співпраці академічних, мистецьких та військових кіл.

– Хоча культури можуть звучати по-різному, спільним знаменником залишається людина, емоції та музика. У часи, коли світ дедалі частіше шукає простору для діалогу та взаєморозуміння, музика залишається однією з найпрекрасніших і найуніверсальніших мов, – висловилися виконавці концерту «Поліфонія культур».

Ми, жителі Вроцлава, шановний пане, жителі Вроцлава

Девіз пікніка походить із пісні Анджея Валігурського, який описував післявоєнних мешканців Вроцлава. Часи змінилися, але Вроцлав і досі є мозаїкою культур, мов та релігій. Таким є й пікнік: багатокультурним та барвистим.

– Пікнік – це свято різноманітності та спільноти, подія, яка ідеально відображає дух нашого міста. Вроцлав є домівкою для нас усіх, зокрема для представників національних та етнічних меншин, мігрантів. Серед нас є українці, німці, євреї, білоруси, караїми, лемки, італійці, іспанці. Тут ми живемо, працюємо, тут створюємо сім'ї, плекаємо свої традиції. Ми відрізняємося за етнічним походженням, традиціями, мовою чи релігією, але всіх нас об'єднує Вроцлав, – каже Оксана Терефенко-Горощак, режисерка фестивалю.

Пікнік є продовженням фестивалю «Калейдоскоп культур», який протягом 12 років проводиться у Вроцлаві. Його перервала пандемія, але тепер ідея зустрічі національних меншин, іммігрантів та спільноти, яка приймала їх, відродилася. Чи вдається це? Судячи з відвідуваності та відгуків учасників, так, і це попри складний період у польсько-українських відносинах.

Для вроцлавського гуртка ОУП останній час був досить активним: працює «Суботня українська школа», в якій навчається 60 дітей, пройшли «Вроцлавська кутя» та концерт «Радісне колядування», флешмоб на День дитини на вроцлавському ринку, фестиваль «Viva Україна Viva Polonia». Всі ці події привернули надзвичайно широку аудиторію.

Організатори пікніка: вроцлавський гурток Об'єднання українців у Польщі, Колегія ректорів вищих навчальних закладів Вроцлава та Ополя, за особливої участі Вроцлавського природничого університету. ●

eprasa.pl 9d79d51659

Григорій СПОДАРИК
Фото автора статті

День патрона в пам’ять про Мирона Сича

В українській школі в Ґурові-Ілавецькому 12 червня вперше відзначили День патрона – свято, присвячене пам’яті Мирона Сича, засновника школи, її багаторічного директора, депутата польського Сейму, самоврядця та громадського діяча, який багато зробив для розвитку міжкультурного діалогу.

Урочистість мала особливе значення, адже минув рік від того часу, коли школі було присвоєно ім’я видатного українця. Згідно з рішенням шкільної громади, День патрона відтепер відзначатимуть щороку в другу п’ятницю червня.

В урочистостях, які відкрила директорка школи Марія Ольга Сич, взяли участь учні, вчителі, працівники навчального закладу, а також численні гості – представники органів місцевого самоврядування, установ, що співпрацюють зі школою, духовенства та середовищ національних меншин. До Ґурова-Ілавецького прибули, зокрема, маршалок Вармінсько-Мазурського воєводства Марцін Кухцінський та генеральна консулка України в Ґданську Світлана Криса. Художня програма, яку підготували учні, ознайомила присутніх із постаттю патрона, його життєвим шляхом і здобутками. На сцені свої таланти продемонстрували шкільні колективи «Думка», «Думочка» та «Журавка».

Під час Дня патрона відбулося також нагородження переможців шкільних конкурсів, присвячених Миронові Сичу. Учні змагалися, показуючи свої знання про життя і діяльність патрона школи, а також у художньому конкурсі на найкращий портрет Мирона Сича. Роботи стали нагодою не лише для творчої праці, але й глибшого ознайомлення з біографією людини, яка створила школу та багато років визначала напрямки її розвитку.

Однією з переможниць стала Вікторія Скіберис, котра посіла третє місце у письменницькому конкурсі та перше місце за мультимедійну презентацію. Під час підготовки вона вивчала матеріали про життя Мирона Сича, його громадську діяльність і численні відзнаки.

«Я подумала, що Мирон Сич – це велика людина, яка багато зробила для нас», – сказала учениця. На її думку, для молодого покоління патрон школи може бути прикладом не лише своєю працею, а й ставленням до життя, адже, як вона зазначила, він умів навіть складні справи сприймати з гумором.

Особливо зворушливим моментом святкування стала передача до шкільної кімнати пам’яті Мирона Сича медалі Святого Володимира – найвищої відзнаки Світового конгресу українців. Нещодавно під час Саміту світового українства 2026 у Швейцарії цю нагороду було присуджено Миронові Сичу посмертно за його винятковий внесок у розвиток українського життя за кордоном та розбудову України. Відзнаку від імені родини отримала донька Наталія Сич. Під час Дня патрона, ділячись своїми рефлексіями, вона зауважила, що для неї Мирон Сич був не лише батьком, а й учителем, наставником та близьким другом. Вона згадувала їхні довгі розмови, під час яких можна було говорити як про важливі життєві справи, так і щоденні проблеми. Особливо цінувала те, що у їхніх стосунках завжди було місце для щирості та взаємної поваги, навіть коли вони не погоджувалися одне з одним.

eprasa.pl 9d79d51659

«Його посланням було не шукати проблем, а шукати розв'язань для них», – наголосила Наталія Сич.

На її думку, саме ця життєва філософія найкраще характеризує Мирона Сича. Він вірив у силу діалогу, співпраці та спільного пошуку виходу навіть із найскладніших ситуацій. Донька патрона школи переконана, що сьогодні він закликав би до мудрості, порозуміння та будування мостів між людьми й народами.

Наталія Сич також звернула увагу, що успіхи та досягнення її батька були результатом не лише його особистої діяльності, а й співпраці з багатьма друзями та однодумцями. Саме тому особливо символічною для неї стала присутність на святі тих людей, які протягом багатьох років працювали поруч із Мироном Сичем і добре знали, як багато зусиль, часто непомітних для інших, він вкладав у розвиток школи, громади та українського середовища в Польщі.

Своїми спогадами про Мирона Сича під час урочистостей поділилися також журналістка Ярослава Хруник та редактор Ігор Гривна. Ярослава Хруник звернула увагу на рису, яку, за її словами, неможливо було не помітити в Миронові Сичу, – його щиру усмішку. Саме вона стала для журналістки символом його відкритості, доброзичливості та вміння будувати приязні стосунки з людьми. Згадуючи багаторічного директора школи, вона наголосила, що він завжди вірив у своїх учнів, навіть тоді, коли інші сумнівалися в їхніх можливостях. На її переконання, мудрість Мирона Сича полягала в тому, що він ніколи не загострював конфлікти, а шукав шляхи до порозуміння та розв'язання проблем. Саме тому він так наполегливо дбав про існування української школи – не як інструменту поділу, а як простору, де діти могли вільно розвивати свою мову, культуру та ідентичність.

Редактор Ігор Гривна говорив про Мирона Сича як людину, присутність якої відчувається й сьогодні. Він зізнався, що досі не сприймає його як постать із минулого, адже пам'ять про патрона школи залишається живою в людях, справах і цінностях, які він залишив після себе. Найважливішою рисою Мирона Сича Ігор Гривна назвав уміння шукати компроміс і порозуміння навіть у найскладніших ситуаціях.

«Для нього не було метою когось перемогти чи побороти. Він хотів знайти таке рішення, щоб не було переможених і переможців, а щоб кожен щось виграв», – підкреслив Ігор Гривна.

Як він зауважив, саме такого підходу сьогодні особливо бракує в суспільному житті. Тому спадщина Мирона Сича залишається актуальною не тільки для школи чи української громади, але й всіх, хто вірить у силу діалогу, взаємної поваги та відповідальності за спільне майбутнє українців та поляків.

Своїми думками поділився і Ярослав Слома, голова Комісії з питань національних і етнічних меншин сеймику Вармінсько-Мазурського воєводства. Він також наголосив, що Мирон Сич був людиною порозуміння, яка послідовно будувала діалог між поляками та українцями, підтримувала рівність і залученість всіх мешканців регіону незалежно від їхнього походження.

«Всі мають однакове право почуватися громадянами польської держави, попри національні чи релігійні корені», – підкреслив Ярослав Слома. Він звернув увагу й на сучасні виклики безпеки та інформаційної війни в Європі, наголошуючи на важливості захисту польсько-українського партнерства від спроб розколу. На його думку, попри різні історичні досвіди, Польщу й Україну має поєднувати стратегічна спільність інтересів і відповідальність за майбутнє регіону. Він також підкреслив, що підтримка України у війні проти російської агресії є не лише проявом солідарності, а й важливим елементом безпеки Польщі та всієї Європи. ●

eprasa.pl 9d79d51659

Леся САМЧИНСЬКА
Фото з Вікіпедії

Перша жінка-художниця Буковини

Історія не завжди буває справедливою до своїх героїв. Одні імена залишаються в підручниках, інші швидко стираються з пам'яті поколінь, а когось доводиться відкривати заново. Саме до них належить Августа Кохановська. На старих акварелях цієї буковинської художниці і досі живе світ, якого вже давно нема: гуцули повертаються з ярмарку гірськими дорогами, жінки несуть до церкви великодні кошики, чабани пасуть на полонині отару… Кохановська могла обрати кар'єру в одному з великих культурних центрів Європи, але присвятила себе краю, у якому народилася. Вона малювала його людей, записувала звичаї, досліджувала культуру, а потім і сама стала частиною історії Буковини.

Вона народилася в родині польського походження 6 липня 1868 року в містечку Садгора (сьогодні це один із мікрорайонів Чернівців), яке на той час входило до складу Герцогства Буковина Австро-Угорської імперії. Невдовзі після народження Августи її родина переїхала у місто Кимполунг на Південній Буковині (нині це Румунія), де її батько, державний службовець, обійняв посаду повітового старости. Саме там промайнуло дитинство та юність дівчини.

Атмосфера в родині Кохановських була інтелігентною, вони з повагою ставилися до місцевої культури та багатонаціонального краю Південної Буковини. Саме тут Августа познайомилася з Ольгою Кобилянською. Це знайомство згодом переросло у багаторічну міцну дружбу тривалістю у все життя. Дівчат поєднали спільні інтереси, прагнення до самореалізації та інтелектуальні пошуки. Вони разом читали й обговорювали літературні новинки, малювали, грали на фортепіано, довго пішки гуляли мальовничими горами, брали участь в аматорських театральних виставах та культурних вечорах, які часто організовували на свята в гостинному домі родини Кохановських. Кобилянська була однією з найважливіших інтелектуальних постатей Буковини, а її ідеї справили суттєвий вплив на Кохановську. Спочатку Ольга вважала свою подругу занадто «знімеченою» (через виховання в німецькомовній системі освіти), але саме під впливом українського оточення і безпосередньо Кобилянської Августа зацікавилася українською культурою та мистецтвом.

У 1885 році, коли Кохановській виповнилося 17 років, її родина повернулася до Чернівців і придбала будинок в самому центрі міста. Переїзд був пов'язаний із новим призначенням батька на поважну посаду радника окружної управи.

Чернівці того часу часто називали маленьким Віднем, бо у місті вирувало насичене культурне життя. Це відкрило для юної Августи нові можливості професійного навчання. Свої перші уроки з малювання й живопису Кохановська почала брати у відомого польського художника Тадеуша Суліми фон Попеля, який свого часу закінчив Краківську академію мистецтв і певний час проживав та працював у Чернівцях. Попель допоміг молодій художниці опанувати базові академічні навички роботи з формою, світлотінню та композицією. Це був період початкової творчості Августи (1890-ті роки), коли дівчина малювала міські пейзажі Чернівців. Цікаво, що через багато років, у 2002 році, ці ранні акварелі художниці були знайдені, ідентифіковані мистецтвознавцями й успішно експоновані та продані на знаменитому аукціоні Сотбіс у Лондоні.

У 1894 році 26-річна Кохановська приймає сміливе на той час рішення – поїхати до столиці Австро-Угорської імперії здобувати вищу художню освіту. Треба сказати, що наприкінці XIX століття жінкам було непросто отримати повноцінну художню освіту, адже більшість європейських мистецьких закладів залишалися переважно чоловічими. Тому рішення Августи продовжити навчання на професійному рівні було сміливим кроком. Талант і рішучість дівчини здійснили майже неможливе: вона вступила до Віденської школи декоративного та прикладного мистецтва. Навчання тривало п'ять років і воно не було легким. Перший рік перебування у Відні видався особливо складним. У своїх листах до рідних та друзів Августа у відчаї писала, що відчуває самотність, тугу за родиною та втому від навчання через високі вимоги викладачів. Але її наполеглива праця, занурення в улюблену справу та насичене культурне життя європейської столиці змінили ставлення молодої студентки до студіювання.

Живучи у Відні, Кохановська не втрачала зв'язку з батьківщиною. Вона активно цікавилася українським громадсько-політичним та літературним життям, читала твори Івана Франка, поезію Осипа Маковея, етнографічні праці Філарета Колесси, писала начерки та ескізи, які згодом лягли в основу її книжкових ілюстрацій. Юнка продовжувала спілкуватися зі своєю найближчою подругою Ольгою Кобилянською і першою ще в рукописах читала її нові оповідання та повісті, які письменниця надсилала поштою. Феміністичні теми творчості Кобилянської, присвячені боротьбі жінки за право на освіту, професію та фінансову незалежність, були дуже близькими для Августи, бо вона якраз в цей період виборювала своє місце в мистецькому світі чоловіків.

1899 року після завершення навчання Кохановська повертається до Чернівців уже дипломованою художницею. Натхненна спілкуванням з місцевою українською інтелігенцією, вона вирішує дослідити життя селян-гуцулів і починає подорожувати карпатським краєм. Бажаючи побачити автентичний побут яким він є, вона піднімається до

eprasa.pl 9d79d51659

найвіддаленіших і найвищих гірських поселень. Кохановська як ретельна науковиця фіксувала найдрібніші деталі народного одягу, інтер'єру хат, ремесел, господарського посуду, традицій чабанів. Вона не лише замальовувала, а й детально описувала свої спостереження у письмових нотатках.

Такі народознавчі «розвідки» художниці мали високу наукову цінність. Протягом 1898-1908 років статті та етнографічні нариси Августи Кохановської, оздоблені її ж малюнками, регулярно публікувалися у поважних наукових європейських періодичних виданнях, зокрема у віденському «Журналі австрійського народного мистецтва». На її етнографічні праці посилалися тогочасні науковці та дослідники культури Карпатського регіону.

Окрім наукових статей Августа також писала короткі художні прозові твори – так звані словесні акварелі, сповнені ліризму та описів природи, які виходили друком в місцевій періодиці. Усі накопичені під час експедицій художні матеріали мисткиня переносила на свої полотна. Кохановська працювала в різних техніках: олійний живопис, акварель, пастель, гуаш, вугілля, олівець. Писала здебільшого портрети, пейзажі, жанрові сцени, етнографічні замальовки та книжкові ілюстрації. Її стиль поєднував деталі реалістичності із модерністськими тенденціями, що було притаманним для тогочасного австрійського мистецтва.

Окрім живопису художниця швидко опанувала суміжний напрям і стала майстринею книжкової графіки та першою ілюстраторкою творів Ольги Кобилянської. У 1901 році в німецькому місті Мінден побачила світ збірка Кобилянської «Малоруські новели» німецькою мовою. Оформленням цього раритетного видання повністю займалася Кохановська. Її ілюстрації поєднали народний колорит із тогочасним стилем модерн.

Також Августа створювала ілюстрації до творів інших класиків української літератури: історичної повісті Івана Франка «Петрії і Довбущуки» (видання 1913 року), книжок Івана Нечуя-Левицького, творів Сидора Воробкевича.

Мисткиня регулярно представляла свої нові роботи на щорічних художніх виставках у Чернівцях, де її творчість завжди отримувала схвальні відгуки місцевої преси та критиків. Тож не дивно, що невдовзі Августа Кохановська стала відомою як перша професійна художниця-жінка та етнографиня Буковинського краю.

Талант майстрині приніс їй визнання не лише в Чернівцях, а й далеко за межами батьківщини. Її роботи регулярно з'являлися на мистецьких виставках, а колекціонери та поціновувачі мистецтва охоче їх купували. Про зростання її популярності свідчить, зокрема, і той факт, що картини Кохановської були придбані поціновувачем мистецтва бароном Говардом де Уолденом для власного замку в Шотландії.

Але справжнє міжнародне визнання прийшло до художниці у 1910 році на Міжнародній мисливській виставці у Відні, де свої найкращі мисливські трофеї, здобутки та традиції представляли різні європейські регіони, у тому числі й західні регіони України. Кохановська представила там серію власних робіт із зображенням автентичних дерев'яних буковинських церков, народних орнаментів і типажів селян. Її етнографічна точність та майстерність виконання вразили журі і Августа була нагороджена почесним дипломом. Більше того, у 1912 році за свої творчі здобутки Кохановська отримала особисту відзнаку від австрійського ерцгерцога Карла Франца Йозефа (майбутнього імператора Карла I) – золоту брошку.

У віці 40 років Августа досягла піку своєї мистецької кар'єри – вона була не тільки відомою художницею, але й професійним графіком, ілюстраторкою, етнографинею та дослідницею гуцульської культури. Для початку XX століття це була дуже важлива діяльність, адже багато елементів народної культури тоді ще не були систематично описані науковцями. Тому замальовки Кохановської, які збереглися до сьогодні, мають унікальну документальну цінність.

Маловідомим, але надзвичайно важливим захопленням Кохановської була її робота зі збереження та реставрації пам'яток архітектури. У 1910 році Міністерство культури і освіти Австро-Угорщини надало їй державну стипендію, яка призначалася для підвищення кваліфікації і знань у галузі реставрації старовинних монастирських споруд Буковини. Художниця отримала офіційне урядове завдання – провести делікатну реставрацію внутрішніх настінних розписів у Путнянському монастирі – головній святині румунського народу, з чим вона успішно впоралася.

На жаль, щасливе мистецьке життя не було тривалим. Після Першої світової війни та розпаду Австро-Угорської імперії у 1918 році настали складні часи для Буковинського краю: Буковина увійшла до складу Королівства Румунія. Війна принесла розореній українській землі складні випробування, багато родин залишили Чернівці. Ці зміни суттєво вплинули на фінансове та суспільне становище художниці. Ім'я відомої мисткині вже майже не згадувалося у чернівецькій пресі, а згодом і зовсім зникло. Проте вона продовжувала залишатися в Чернівцях і підтримувати зв'язок з Ольгою Кобилянською. Вони часто зустрічалися, згадували молодість і розглядали художні альбоми. У цей період Кохановська пише портрети своєї подруги, експонує в Австрії частину своїх старих робіт і продовжує палати жагою до мистецтва, відкриваючи Кобилянській свої сокровенні думки: «Ти не знаєш, як можна любити те, що люди називають артизмом... Се щось таке велике, сильне. Заглушити в собі той світ неможливо».

В 1922 році через важкий матеріальний стан, самотність та відсутність замовлень Августа Кохановська прийняла рішення залишити Чернівці. Власної сім'ї чи дітей вона не мала, тож переїхала до родичів у Польщу, в місто Торунь. Останні п'ять років її життя в Торуні були найбільш трагічними для художниці – вона так і не відновила мистецьку діяльність. Ба більше, Кохановська практично не мала засобів для існування та серйозно захворіла. Через фінансову скруту і неможливість оплатити лікування вона була влаштована до місцевої монастирської лікарні. Померла відома художниця самотньою у бідності 7 грудня 1927 року у віці 59 років, не доживши пів року до свого 60-ліття.

Життя цієї буковинської мисткині було схоже на карпатську стежку – круту, тернисту, але сповнену величних краєвидів, які надихали на творчість. Напевно, вона й сама не могла знати, що через століття її роботи розглядатимуть не лише як твори мистецтва, а як вікно у світ гуцульщини. Сьогодні творча спадщина Августи Кохановської є невід'ємною частиною культурного надбання України, а її роботи – важливе джерело для вивчення народного побуту Буковини кінця XIX – початку XX століття.

Нині найбільша та найбагатша державна колекція живописних і графічних творів художниці зберігається у Чернівецькому художньому музеї. Окремі її малюнки, документи та ілюстрації представлені в експозиціях інших музеїв України, частина робіт знаходиться у приватних колекціях різних країн. ●

eprasa.pl 9d79d51659

17.07.2026 – П'ЯТНИЦЯ

12:30 – Торжественне розпаління 44 Лемківской Ватри

13:00 – Своя хижа, своя стріха, своя втіха
● ***Грайвітер*** – молодіжний вокально-інструментальний гурт; Перемишль (Польща) ● ***Роса*** – молодіжний вокальний ансамбль; Устя Руске (Польща) ● ***Крайочка*** – дитячий фольк ансамбль багатоголосого співу; Перемишль (Польща) ● ***Ручай*** – дитячо-молодіжний ансамбль; Горлиці (Польща) ● ***Вовчаз грая*** – молодіжний роковий ансамбль; Перемишль (Польща)

15:30 – Отворіня вистави «Прикликаня. Лемківщина в діалозі штуки і поколінь»

15:45 – Всяди бивай, а свій дім не забивай
Галина Лукашонок – солістка; Івано-Франківськ (Україна) ● ***Студенти танцюють*** – студентский танцювальний ансамбль; (Польща) ● ***Аркан*** – ансамбль народного танцю з перемиской школи – «Шашкевичівки» (Польща) ● ***Думка*** – ансамбль пісні і танцю Комплексу шкіл з українском мовом навчаня; Ґурово-Ілавецке (Польща) ● ***Вітрогон*** – ансамбль народного танцю; Білий Бір (Польща)

18:00 – Хто сой співат, тот о біді забиват
Крайка – фольк ансамбль багатоголосого співу і майстер-клас традиційного танцю; Перемишль (Польща) ● ***Слов'яни*** – фольк-роковий гурт; Краків (Польща)

20:00 – Най ціле село знає, як сой Ваньо гуляє
Штефан Штець&Файта – ікона русинів Словаччини; Кошиці (Словаччина) ● ***ВОДОГРАЙ*** – 50-літя –фольк гурт; Любин (Польща) ● ***ГаразД*** – фольк-роковий гурт; Ґданьск (Польща)

ПРОСТІР СЛОВА

13:00 – «ידיירעניישטשוואָקמעל – Лемківщина євреїв». Бесіду з Євом Маньковском веде Богдан Гук

15:00 – «Лемки під прицілом спецслужб. Справа Павла Штефанівского». Авторска стріча: проф. д-р габ. Роман Дрозд і д-р габ. проф. ВУ Лідія Штефанівска; модерує проф. д-р габ. Богдан Гальчак

17:00 – «Дике поле. Контрнаступ». Авторска стріча: д-р Ольга Соляр; модерує Маріана Кріль

СТРІЧИ В ХИЖИ

13:30 – Проєкція фільму «Миколай Ґабло – лемківска пам'ять Вільхівце»; сцен. Богдан Гук, реж. Адам Бортновскі

14:30 – «Оповім ти дашто» – презентація проєкту лемківских казок, поєднана з переглядом мультфільмів; ведут: Мишко Адамчак і Максим Равлюк

15:30 «Краєвид гір і долин в піснях карпатских гірянків – слово і музични ілюстрації». Авторска стріча: Аґнєшка Стопка і Варвара Янчарук

17:00 – Проєкція документальних фільмів: «Били ковалі, били», реалізація Моніка Шевчик; «І кеби ся війна завершила», реалізація Моніка Шевчик і Єлизавета Мірґа-Вуйтовіч

ВАТРОЧКА

14:00– Лемківске оріґамі – Тетяна Янбукова

16:00 – Малюнок з Ватри – Тетяна Янбукова

МАЙСТЕРНЯ

14:00-17:00 – Випаляня білянского дегтю – Тома Дошна
14:00 – Моделюваня глини – Тетяна Ґомбітова
15:15 – Лемківска кривулька – Христина Янава
16:30 – Лемківски писанки – Галина Данило-Кудлак

ЛЕМКІВСКА СПАРТАКІАДА

14:00-17:00 – Футбол 5 на 5 / Турнір футбольних здібностей (залежно од числа охочих)
17:00-17:30 – Вручиня нагород за футбольни змаганя
15:00-16:30 – Змаганя стронґменів – вибераме найсильнішого шугая (точиня балі зо сіна, двиганя кусів дерева, біганя з ґаздиньом на спині)
16:30-17:00 – Вручиня нагороди для найсильнішого шугая

18.07.2026 – СУБОТА

10:30 – Вшануваня в Місци Пам'яти жертв акції «Вісла» і померлих під час війни в Україні
● ***Лемковина*** – ансамбль пісні і танцю; Львів (Україна)

11:00 – Привитаня гости 44 Свята лемківской культури
● ***Кичера*** – ансамбль пісні і танцю; Лігниця (Польща)
● Вручиня нагород «Вірний предкам»

12:30 – В рідним селі і вітер нестудений
● ***Кичера*** – ансамбль пісні і танцю; Лігниця (Польща) ● ***Зоря*** – хор; Устя Руске (Польща) ● ***Свидницки Геліґонкаре*** – чоловічий фольклористичний ансамбль; Свидник (Словаччина) ● ***Лемковина*** – ансамбль пісні і танцю; Львів (Україна) ● ***Калина*** – вокальний гурт; Стропків (Словаччина) ● ***Карпатянин*** – ансамбль пісні і танцю; Пряшів (Словаччина) ● ***Калина*** – вокальний гурт; Стропків (Словаччина)

eprasa.pl 9d79d51659

16:00 – Під своїм порогом не будеш ворогом
● ***Думка*** – ансамбль пісні і танцю Комплексу шкіл з українском мовом навчаня; Ґурово-Ілавецке (Польща) ● ***Бавниця*** – дитячий танцювальний ансамбль; Зимна Вода (Україна) ● ***Лемківский Перстеник*** – ансамбль пісні і танцю; Горлиці (Польща) ● ***Вітрогон*** – ансамбль народного танцю; Білий Бір (Польща)

18:00 – Ліпша своя хата як чужа палата
● ***ЙОСИФОВИЧ LIVE*** – нова автентика; (Україна) ● ***Верховина*** – гурт традиційной музики; Варшава (Польща)

20:00 – Музика без басів, як купец без грошів
● ***Гайдамаки*** - фольк-роковий гурт; Київ (Україна) ● ***Надія*** – фольк-роковий гурт; Лешно Горішнє (Польща) ● ***ЕтноҐен*** – гурт етно-ф'южн; Київ (Україна)

ПРОСТІР СЛОВА

13:00 – «Romengri Lemkiwścina – Лемківщина ромів» Панельна дискусія: Адам Бартош, Моніка Шевчик, Войцєх Весолкін; веде Богдан Гук

15:00 – «Конфлікт, жертви, пам'ять. Поляки та українці в період II Світової війни та перших повоєнних роках – сучасні рефлексії історика». Бесіда з проф. д-р габ. Ігорем Галаґідою, модеруют д-р Ольга Кіх-Маслей, Оксана Заторска

17:00 – «Історія лемків од Середньовіччя до наших днів» – друге доповнене видання. Авторска стріча – проф. д-р габ. Богдан Гальчак, модерує д-р Ігор Ксенич

СТРІЧИ В ХИЖИ

13:30 – «Преселили нас мусово. Листи лемква з років 1947-1948». Авторска стріча – Юрій Старинский, модерує д-р габ. Святослав Ґаль

15:00 – «Гамерицкий Лемко-Союз. Політика і публіцистика» – проф. д-р габ. Ярослав Мокляк, модерує д-р габ. Святослав Ґаль

16:00 – «Лемківска команецка кривулька – Національний список нематеріальной культурной спадщини» – Анна Добровольска, д-р Роберт Анджей Дуль, модерує Маріана Кріль

ВАТРОЧКА

14:00 – Квілінґ - Тетяна Янбукова
16:00 – Поштівка з Ватри – Тетяна Янбукова

МАЙСТЕРНЯ

13:00 – Лемківски писанки – Галина Данило-Кудлак
14:30 – Моделюваня глини – Тетяна Ґомбітова
16:00 – Лемківска кривулька – Христина Янава

ЛЕМКІВСКА СПАРТАКІАДА

13:00-17:00 – Шаховий турнір
17:00-17:30 – Вручиня нагород за шахови змаганя
13:30-17:30 – Волейбольний турнір
17:30-18:00 – Вручиня нагород за волейбольни змаганя
14:00-16:00 – Польова гра «Найдся на Ватрі»
16:00-16:30 – Результати польовой гри

19.07.2026 – НЕДІЛЯ

12:00 – Ліпша своя хата як чужа палата
● ***Бавниця*** – дитячий танцювальний ансамбль; Зимна Вода (Україна) ● ***Кичерка*** – дитячий ансамбль пісні і танцю; Лігниця (Польща) ● ***Дивоцвіт*** – вокальне тріо; Зимна Вода (Україна) ● ***Лемківский Перстеник*** – ансамбль пісні і танцю; Горлиці (Польща)

14:00 – Оголошиня результатів конкурсу «Лемківщина оком дітини»
● Фольклорний ансамбль Русинского культурного центру у Новім Саді (Сербія) ● ***Барвінок*** – вокальний ансамбль; Краків (Польща)

15:00 – Конкурс рецитації і співу
16:00 – Де свій край, там і під деревом рай
● ***Благовіст*** – церковний хор; Криниця (Польща) ● Фольклорний ансамбль Дому культури в Рускім Керестурі (Сербія) ● ***Музика Карпат*** – вокально-інструментальне дуо; Маластів (Польща)

18:00 – Торжественне загашиня 44 Лемківской ватри

ПРОСТІР ОБРАЗУ

П'ятниця – субота – неділя
Галерея Лемківской ватри в хижі і галерея в пленері
Будете могли позерати на вистави:
● «Роми і євреї питаются нас о Лемківщину». Куратор: Богдан Гук
● «Пам'ять Лемківщини. Шибеничний верх в Ізбах 1769-1770». Куратор: Богдан Гук
● «Ватра в фотографії Івана Чіжмаря». Куратор: Григорій Суханич
● «Прикликаня. Лемківщина в діалозі штуки і поколінь» – вистава Марти Криницкой-Ожех і Варвари Губерт, куратор: Анджей Жиґадло
● «Лемківщина оком дітини» – вистава конкурсних праць

ЗВУКОВЕ СТУДІО – ГОЛОСИ МИНУЛОГО

Сипанец при хижи
П'ятниця, субота, неділя. 13.00-18.00
Слухати буде можна: звукови записи проф. Романа Райнфуса, приватний архів звукових записів.
Записи вибрав: Григорій Суханич

ПРОСТІР ПАМ'ЯТИ

16.07.2026 (четвер)
Покладаня квітів на могилах: Штефана Гладика в Білянці, Якова Дудри, Левка Ґаля і Івана Криницкого в Лоси, Петра Чухти і Штефана Дзямби в Ждині, Петра і Теклі Шафранів в Ганчовій, Адама Вєв'юрки в Лігниці, Дмитра Ридзанича в Квітони, як тіж під пам'ятниками: Епіфанія Дровняка в Криниці, Б. І. Антонича в Новиці, жертв німецкого і комуністичного терору, померших, поморду-ваних та репресованих жителів Лемківщини в Устю-Руским, на Місци Пам'яти Лемківщини – Шибеничнім Верху в Ізбах.

В ватряній програмі використано приповідки з книжки Василя Баволяка «Лемківскы приповідкы і приказкы зо Святковы Великой і околиц».

eprasa.pl 9d79d51659

СПОМИН

Світлій пам'яті Євгена Пушкаря

(1937–2026)

Євген Пушкар народився в селі Вербиця (нині Люблінське воєводство). Його батько Олександр був корінним мешканцем цього села, а мати Юстина (з дому Вербова) походила з Новосілок Передніх. Батьки вели невелике селянське господарство; взимку батько підробляв шевцем, а в період польових робіт обидвоє часто наймалися до заможніших господарів.

Під час Другої світової війни родина зазнала великих страждань. Батька мобілізували до Червоної армії та вивезли на Урал, а після підготовки він пройшов бойовий шлях від Берліна до Праги. Після його повернення з війни спокій тривав недовго. У 1946 році розпочалися депортації українців із Польщі до України. Родині Євгена вдалося уникнути виселення лише тому, що вони переховувалися в лісах. У 1947 році сім'ю депортували в рамках операції «Вісла» до села Сівий Став (нині Ґлембоцьк) у Браневському повіті. Тут Євген закінчив початкову школу, а в 1954-1959 роках навчався в Педагогічному ліцеї в Ольштині.

Після складання іспиту зрілості в Ольштинському педагогічному ліцеї він отримав направлення на роботу до початкової школи в Лепні (Моронзький повіт), де пропрацював один рік. У 1960 році під час мовного курсу в Мєндзешині він остаточно ухвалив рішення продовжити навчання в Київському університеті. Після успішного складання вступних іспитів у Варшавському університеті з російської, української та польської мов разом із колегою Степаном Павлищем виїхав до Києва, де розпочав українознавчі студії, які завершив у 1965 році.

Після повернення з Києва, завдяки інструкторці з питань українського шкільництва при Головному правлінні УСКТ Любі Кобеляк, він розпочав роботу в Педагогічному ліцеї № 2 у Бартошицях як учитель української та російської мов. Після ліквідації ліцею в 1970 році працював у загальноосвітньому ліцеї в Любаві як викладач російської мови й залишався там до виходу на пенсію.

Під час роботи в бартошицькому ліцеї він опікувався учнівськими мистецькими колективами, організовував виставки, дбав про мовну правильність навчальних програм, забезпечував колективи сценічними костюмами. Його любили учні та поважали колеги. У спілкуванні з молоддю він був дуже делікатним і чуйним.

1969 р., Кальниця. Пан Євген Пушкар з класом IV б

Випускники 1969 року – клас, який він прийняв на третьому році навчання і як вихователь довів до атестата зрілості, серед яких була активна до сьогодні громадська діячка Ліда Лойко (у ліцеї Ілляш), – згадують його з великою теплотою. Молодий випускник престижного університету, подекуди трохи старший лише за своїх вихованок, часом почувався ніяково в їхньому середовищі. Найсміливіші учениці інколи делікатно це використовували.

Він організовував змістовні краєзнавчі подорожі та туристичні табори, опікувався одним із останніх мистецьких колективів ліквідованого ліцею, з яким брав участь у Фестивалі естрадних ансамблів у Сяноці в 1967 році. До занять завжди ретельно готувався, прищеплював вихованцям любов до рідної мови, культури й традицій, організовував обрядові та культурні заходи. Якщо деякі його учні обирали українську філологію як напрям навчання, то в цьому була й значна його заслуга.

Ми вже ніколи не дізнаємося, чи Євген Пушкар вважав своє життя щасливим. Із моїх останніх розмов з ним можу припустити, що так.

Ось кілька прикладів. Уже будучи на пенсії, він дивувався, як йому вдалося вступити на україністику до Києва, хоча раніше ніколи не вивчав у школі рідної мови, а на вступному іспиті до Варшавського університету складав екзамен саме з цього предмета. Навчання в Києві, хоч і в радянському виші, стало для нього великою інтелектуальною пригодою. У студентському гуртожитку він мешкав в одній кімнаті з відомим у академічних колах дисидентом Степаном Павлищем.

Після закінчення навчання доля звела його з особливою людиною – Любою Кобеляк, яка знайшла для нього роботу в українських класах Педагогічного ліцею в Бартошицях, що саме перебував у процесі ліквідації. У цій школі він почувався добре, знаходив задоволення у педагогічній праці та громадсько-культурній діяльності.

Після закриття ліцею його скерували до сільської школи, де він мав викладати всі предмети. Найбільше він побоювався, що доведеться навчати співу. Завдяки власній ініціативі він звернувся до Загальноосвітнього ліцею в Любаві, де здобув – лише йому самому відомим способом – прихильність тодішнього директора школи і пропрацював там аж до виходу на пенсію.

Однак найважливішим даром долі стало те, що саме в Любаві Євген зустрів Єву – любов усього свого життя. Разом із дружиною Євою, уродженкою Любави, вони виховали двох чудових дітей – Людмилу та Ярослава.

Євген був доброю, щирою і доброзичливою людиною. Мабуть, саме тому доля подарувала йому гідне й щасливе життя, наповнене любов'ю, родинним теплом і вдячністю людей.

13 лютого 2026 року найрідніші, друзі, колеги та молодь зібралися, щоб попрощатися з Євгеном Пушкарем і віддати йому останню шану. Він знайшов вічний спочинок поруч зі своєю дружиною Євою на парафіяльному цвинтарі в Любаві.

Євгене, Ти назавжди залишишся у світлій пам'яті рідних, учнів, колег і друзів бартошицького ліцею, ліцею в Любаві, а також мешканців Бартошиць, Любави та Ілави. ●

Стефан ЛАШИН

eprasa.pl 9d79d51659

Любачівщина запрошує!

Щоб не забути стежок наших предків, приїжджаймо:

1.08.2026 р. (субота), 11:00 – Служба Божа в церкві в Горайці та опісля панахиди на цвинтарях в Горайці, Жукові та Новому Селі.

1.08.2026 р. (субота), 19:00 – молебень до всіх святих українського народу в церкві в Старому Люблинці.

2.08.2026 р. (неділя), 10:00 – панахида на цвинтарі в Старому Люблинці,
11:00 – Служба Божа в церкві в Новому Люблинці та опісля панахида на місцевому цвинтарі.

Нагадуємо, що в цьому році церкві в Старому Люблинці виповнюється 100 років від її побудови.

Хто не зможе поїхати, а хоче передати свою лепту на ремонт церкви чи рятування цвинтарів, може переказати гроші на рахунок:

Fundacja Dom Ukraiński w Przemyślu
ul. T.Kościuszki 5, 37-700 Przemyśl
nr rachunku 50 1600 1462 1838 9708 6000 0006
z dopiskiem: darowizna na cele statutowe – Lubliniec

Детальна інформація в Олени Комар: тел. 502 168 247

Пам'ятаймо про Явожно

Управа гуртка ОУП та Парафіяльна душпастирська рада УГКЦ у Катовицях повідомляють, що
в суботу, 19 вересня, в Явожні, в лісі біля пам'ятника відбудеться
божественна літургія та панахида
в наміренні жертв Центрального табору праці Явожно.

Сердечно запрошуємо всіх небайдужих до участі у спільній молитві.

Від імені організаторів – Іван Зрада

ДОРОГІ ЧИТАЧІ!

Можливе запізнення газети залежить не від видавця, а від пошти.
Нагадуємо, що замовлення на передплату приймає також Kolporter (kolporter.com.pl).

Редакція

ТОВАРИСТВО
ВЕРБИЦЬКА ЗЕМЛЯ

Проща до Вербиці 2026

Товариство «Вербицька земля»
вчергове організовує поїздку на рідні землі Закерзоння.
Цього року проща до Вербиці
відбудеться 10-12 липня.

Представляємо графік поїздки:

10 липня (п'ятниця):
а) виїзд о 7:00 – стоянка Пєнєнжно;
б) приїзд до готелю у вечірній час,
поселення – Томашів-Любельський.

11 липня (субота):
а) сніданок;
б) виїзд до Вербиці о 8:30;
в) Служба Божа об 11:00;
г) панахида на цвинтарі;
ґ) інтеграційна зустріч;
д) повернення до готелю ввечері.

12 липня (неділя):
а) сніданок;
б) 7:30 – виїзд до Перемишля;
в) Служба Божа у катедрі;
г) цвинтар Січових стрільців
(Пикуличі);
ґ) Народний дім – зустріч, обід;
д) повернення додому – Пєнєнжно.

Вартість поїздки – 1100 зл від особи.

Наше Слово **Adres:** Redakcja "Nasze Słowo", ul. Kościeliska 7, 03-614 Warszawa, tel.: **biuro redakcji** – tel./fax 22 677-88-10 / +48 661-420-649, redaktor naczelny – 22 677-88-11, sekretarz redakcji – 22 677-84-46, redakcja – 22 677-84-45. **E-mail:** redakcja@nasze-slowo.pl, prenumerata@nasze-slowo.pl, ogloszenia@nasze-slowo.pl Internet: www.nasze-slowo.pl **Kolegium Redakcyjne:** Piotr Tyma, Paweł Łoza, Tetiana Daniuczenko, Anastazja Krawczuk. **Zespół redakcyjny: pełniący obowiązki redaktora naczelnego** – Paweł Łoza, **sekretarz** – Tetiana Daniuczenko, **redaktorzy** – Igor Szczerba (Warszawa), Anna Winnicka (Koszalin), Grzegorz Spodarek (Kętrzyn), redaktor stylistyczny – Anna Russu, redaktor techniczny – Olga Michaluk, **biuro redakcji** – Katarzyna Stepan. **Współpracownicy:** Anastazja Krawczuk (Warszawa), Stefan Migus (Olsztyn), Piotr Andrusieczko (Kijów), Ludmiła Łabowicz (Białystok), Lesia Korostatevych (Warszawa), Daryna Popil (Warszawa), Władysław Graban (Krynica Zdrój), Piotr Wirchniański (Gładyszów).
Wydawca: Związek Ukraińców w Polsce, ul. Kościeliska 7 03-614 Warszawa, tel.: 22 679-96-77 (sekretariat), E-mail: sekretariat@ukraincy.org.pl, biuro@ukraincy.org.pl Internet: http://ukraincy.org.pl **Fotoskład:** Redakcja „Nasze Słowo" **Druk:** Drukarnia „Efekt". Nakład 1400 egz. Pismo dofinansowano ze środków budżetu państwa Związek Ukraińców w Polsce, ul. Kościeliska 7, 03-614 Warszawa.
Konto bankowe dla wpłat w PLN: 47 1160 2202 0000 0000 5515 6292
Konto bankowe dla wpłat w EURO, CAD: IBAN: PL47 1160 2202 0000 0000 5515 6292 BIC/S.W.I.F.T.: BIGBPLPWXXX Bank Millennium S.A., ul. S. Żaryna 2a, 02-593 Warszawa,
Konto bankowe dla wpłat tylko w USD: IBAN: PL20 1160 2202 0000 0000 5515 6196 BIC/S.W.I.F.T.: BIGBPLPWXXX Bank Millennium S.A., ul. S. Żaryna 2a, 02-593 Warszawa.

Poglądy autorów publikacji nie zawsze są zbieżne z poglądami redakcji. Za wiarygodność faktów odpowiadają autorzy. Redakcja nie zwraca tekstów nie zamówionych oraz zastrzega sobie prawo ich redagowania, skracania i zmiany tytułów. Koresponduje z czytelnikami tylko na łamach tygodnika. Rozpowszechnianie materiałów z „Naszego Słowa" wyłącznie za zgodą redakcji. Za treść ogłoszeń i reklam redakcja nie ponosi odpowiedzialności.

„Nasze Słowo" dostępne jest w oddziałach Poczty Polskiej, w wybranych EMPiK-ach oraz w wydaniu internetowym www.eprasa.pl/news/nasze-slowo.

Publikacje wyrażają jedynie poglądy autora/ów i nie mogą być utożsamiane z oficjalnym stanowiskiem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji. Статті виражають точку зору авторів і не можуть уособлювати офіційну позицію Міністра внутрішніх справ та адміністрації.

eprasa.pl 9d79d51659

FESTIWAL LITERACKI

ŹRÓDŁA/
NURTY/
DOPŁYWY

MIASTO Z RZEKĄ

—

МІСТО З РІКОЮ

ДЖЕРЕЛА
/ТЕЧІЇ
/ПРИТОКИ

ЛІТЕРАТУРНИЙ ФЕСТИВАЛЬ

23/24/25/26
lipca / липня 2026
PRZEMYŚL
ПЕРЕМИШЛЬ

Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury

Dom Ukraiński w Przemyślu
Związek Ukraińców w Polsce
Oddział w Przemyślu

eprasa.pl 9d79d51659